

- в) **хоризонтален билингвизъм**, когато и двата езика са равностойни;
- г) **вертикален билингвизъм**, когато се владеят даден език и определен диалект на същия език;
- д) **диагонал билингвизъм**, когато едновременно функционират два езика (или език и диалект), принадлежащи към различни езикови групи или семейства;
- е) **три четвърти билингвизъм**, който е характерен за общност, съставена от една двуезична и една едноезична група.

Кардиналният въпрос, с който се сблъскват изследователите на билингвизма, се състои в следното: една или две системи овладява двуезичният индивид? Отговаряйки на този въпрос, следваме твърденията на Вайнрайх, Ервин и Осгуд, които са предложили да разгледаме билингвизма като разположен между *смесен билингвизъм*, при който два езика се сливат в една система, и *координиран билингвизъм*, при който двете езикови системи функционират разделени.

В повечето случаи в България имаме *непълн билингвизъм*, тъй като турските и ромските деца не владеят добре говоримо българския език и при обучението им се използват и някои методически решения, характерни за чуждоезиковото обучение, (макар това да не е пълно чуждоезиково обучение, защото децата са потопени в българска речева среда).

Според нас билингвизмът е пълното владееие на два езика до степен, позволяваща на езиковата личност свободно да преминава от един език на друг според речевата ситуация.

В зависимост от събеседниците и темата на разговор билингвалните определят на кой език да се води разговорът. Когато билингвалната личност може да премине от един език в друг, се говори за явлението *превключване на кодовете*. Р. Бел (1980) определя следните правила на билингвалното кодово превключване:

- **социолингвистически правила**, съгласуващи езиковия избор със социалните фактори на микроравнище на индивидуалната употреба или на макроравнище на избора на националния език;
- **психологически правила**, съотнасящи избора с психологическите фактори, присъщи на вербалното планиране, което предшества речта.